

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 17 marca 2016 roku

ZEW.422.13.2016.JBR

Pani
Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej
al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Szanowne Pani Minister,

do Rzecznika Praw Dziecka w dalszym ciągu zwracają się uczniowie gimnazjów i ich rodzice, wskazując na potrzebę zmian w organizacji konkursów przedmiotowych. Jest to niezwykle istotna kwestia, ponieważ wyniki uzyskane w konkursach obejmujących zakres zajęć edukacyjnych, uwzględnionych w ramowym planie nauczania gimnazjum, mogą znacząco wpływać na losy ucznia i jego dalszą edukację. Rzecznik Praw Dziecka już trzykrotnie występował do Ministra Edukacji Narodowej o rozwiązanie tego problemu¹.

W obecnym stanie prawnym uprawnienia laureata (...) konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim zostały określone w art. 20d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.). Zawiera on przepis mówiący o możliwości przyjęcia uczniów legitymujących się ww. tytułem w pierwszej kolejności, m.in. do publicznej szkoły ponadgimnazjalnej ogólnodostępnej, integracyjnej, sportowej, dwujęzycznej. Ponadto, na podstawie art. 44zx ww. ustawy (...), laureat konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim zdobywa możliwość zwolnienia z danego zakresu odpowiedniej części egzaminu gimnazjalnego lub języka obcego nowożytnego, co jest równoznaczne z uzyskaniem z danej części egzaminu gimnazjalnego najwyższego wyniku lub z uzyskaniem z języka obcego nowożytnego najwyższego wyniku na poziomie podstawowym i na poziomie rozszerzonym.

---

¹Wystąpienia RPD do Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 grudnia 2008 r. (http://brpd.gov.pl/sites/default/files/rpd_stare/wystapienia/wyst_2008_12_19_odp_men.pdf), 27 marca 2013 r. (http://bip.brpd.gov.pl/sites/default/files/wystapienia/2013_03_27_MEN.pdf) 5 maja 2014 r. (http://bip.brpd.gov.pl/sites/default/files/wyst_2014_05_05_men.pdf),

Zatem na poziomie ustawy zostały określone bardzo ważne dla każdego dziecka uprawnienia, które w istotny sposób mogą wpłynąć na wybraną przez nie ścieżkę rozwoju osobistego. Dlatego uczniowie gimnazjów planując swoją dalszą edukację przykładają dużą wagę do udziału w konkursie przedmiotowym, mając na uwadze możliwe do uzyskania przywileje. Należy więc uznać za w pełni uzasadnione skargi kierowane do Rzecznika Praw Dziecka na brak jasnych reguł w procedurze przebiegu konkursów przedmiotowych w różnych województwach, co jest odbierane jako przejaw nierównego traktowania uczniów. Taka sytuacja wywołuje u dzieci poczucie niesprawiedliwości, a więc zupełnie przeciwne do zamierzonego - konkursy powinny motywować je do dalszej wytężonej pracy, rozwijać talenty i zainteresowania, stanowić źródło wielkiej satysfakcji.

W odpowiedzi udzielonej Rzecznikowi Praw Dziecka pismem z dnia 4 czerwca 2014 r. (znak DZSE.WSEWU.5026.133.2014.AM) na wystąpienie generalne z 5 maja 2014 r. Minister Edukacji Narodowej przyznał, że *obecny system organizacji konkursów dla uczniów gimnazjów przez poszczególnych kuratorów oświaty nie spełnia oczekiwań wszystkich uczniów, rodziców, a także środowisk naukowych, zainteresowanych pracą z uczniem zdolnym w powyższym zakresie, podjęto działania zmierzające do analizy istniejącego systemu, jego oceny i zasadnych zmian legislacyjnych.*

Pomimo takiej deklaracji ww. problem nadal nie został rozwiązany. Z analizy skarg wpływających do Rzecznika wynika, że regulaminy konkursów przedmiotowych w poszczególnych województwach nadal różnią się w sposób znaczący. Skarżący wskazują na ich odmienne zapisy w zależności od przedmiotu, którego konkurs dotyczy. Ponadto różnice w regulaminach w poszczególnych województwach dotyczą m.in.: wysokości progu punktowego umożliwiającego uczniom przejście do kolejnego etapu, ograniczenia procentowego lub liczbowego docelowej liczby laureatów lub finalistów, zmiany kryterium uzyskania tytułu laureata lub finalisty w trakcie trwania konkursu (w zależności od ogólnych wyników – wysokich lub niskich). W § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. Nr 13, poz. 125 z późn. zm.) zostało wprowadzone określenie, co powinien zawierać regulamin konkursu zatwierdzany przez kuratora oświaty, ale z analizy uwag i zastrzeżeń wnoszonych przez uczestników konkursów i ich rodziców wynika, że istnieje wyraźna potrzeba ich rozszerzenia, np. o procedury wglądu do prac uczniów i odwołań od decyzji komisji na dowolnym etapie konkursu, a także o przepis dotyczący udziału uczniów z niepełnosprawnością.

Rzecznik Praw Dziecka po raz kolejny zwraca uwagę na konieczność dostosowania warunków organizacyjnych konkursów do udziału w nich uczniów z niepełnosprawnością. Właśnie dla dzieci z dysfunkcjami szczególnie ważne jest podkreślanie ich mocnych stron, wspieranie talentów, wskazywanie form dalszego rozwoju. Podkreślić przy tym należy, że fakt bycia uczniem zdolnym w żadnym razie nie wyklucza możliwości występowania także niepełnosprawności.

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 10 ust.1 pkt 2 oraz 10b ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2086), zwracam się do Pani Minister o analizę przedstawionego problemu i podjęcie działań zmierzających do zapewnienia równych szans edukacyjnych wszystkim uczniom, bez względu na ich miejsce zamieszkania i występujące dysfunkcje.

z wyrazami szacunku
Marek Piątek